

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות** 65

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וְהָמָּה בָּכִים פָּתַח אֱהָל מוֹעֵד"

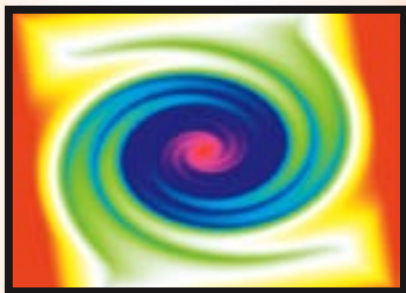
זמרי בן סלוא וכזבי בת צור. על הקשר בינם לבין שכם ורבי עקיבא מתוך הרצאה של הרב אמנון יצחק

משמעון, אני קודם". תפס בכלוריתה ואמר למשה: "מדינית זאת, מותרת לי או לא? אמר לו: "עבודה זרה ועובדיה אסורים". אמר לו זמרי: "מי התיר לך את בת יתרו המדינית?" נתרשלו ידיו של משה. נתעלמה ממנו ההלכה. הקב"ה דאג שמשה לא יוכל להשיב. ולמה זאת? כיון שאם היה משה הורג את זמרי נשיא שבט שמעון, לא היה לנו את רבי עקיבא. כי זמרי התגלגלה נשמתו בר"ע וכיון שמשה, כל מעשיו הם נצח. לכן אם היה עוקר אותו מן העולם, לא היתה לו תקומה. מאותה סבה משה לא נכנס ארצה כי אם היה בונה את ביהמ"ק, היה המקדש קיים לעולם, ואז ד' היה מכלה חמתו בישראל חלילה בעוונות, במקום שיכלה בעצים ובאבנים של בית המקדש.

וכאן אנו מגיעים לפנחס. כתוב: **"וַיָּקָם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיָּקַח רִמְחַ בְּיָדוֹ"** (במד' כה ז) מי לקח רמח? פנחס! פנחס אומר למשה: כך למדתני, **"הבוּעַל אַרְמִית קִנְאִין פּוֹגְעִין"** (ע"ז לז/ב), אמר לו: קורא האגרת הוא יבצע. פנחס לוקח רמח בידו, נכנס לאהל, תוקע אותו בשניהם, מרים אותם למעלה ויוצא החוצה להראות לכולם. פנחס מקנא לה' - והקב"ה אומר: **"וְלֹא כְלִיָּתִי אַתְּ בְּנִי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי"** (במד' כה יא). ח"ו היתה צריכה להיות כליה. בסופו של ענין, מתו 24 אלף איש. מי הם, אלה? אותם 24 אלף 'שכמים' שמלו עצמם. אפילו שלא התכוונו לשם שמים, כיון שעשו ברית, היתה להם זכות, כי הקב"ה לא מקפח שכר בריה. לכן הם נתגלגלו שוב.

שבט שמעון היה מאסף למחנהו, היו שבעה ענני כבוד שישראל הלכו בתוכם. בתוך ענני הכבוד היו בני ישראל. מחוץ לענני הכבוד היו הערב רב, כיון שבנות שמעון היו בשבט המאסף הם התחתנו עם הערב רב שהתגיירו. והבנים שלהם היו

להכשילם. בנות מואב שמו זקנה בפתח האהל וצעירה מבפנים, אנשים מישראל שהיו נצרכים לבגדי פשתן, באו לקנות ואז 'אומרת לו הזקנה: "אי אתה מבקש כלי פשתן", זקנה אומרת לו בשוה - וילדה אומרת לו בפחות. שתיים ושלש פעמים ואח"כ אומרת לו: "הרי אתה כבן בית, שב ברור לעצמך" וצדצורי (רש"י - נאד) של יין עמוני מונח אצלה. ועדין לא נאסר יין של עמוני ולא יין של נכרים'.

הזקנה נקבה במחיר רגיל והצעירה הציעה את אותם הדברים בזול, לכן העדיפו להכנס פנימה. בפנים התחילו לפתותם במיני יינות וכך הגיעו למצב שחטאו בכנות מואב ומדין. ובגין זה נאסר סתם יינם של גוים ע"י פנחס.

בשל החטא בכנות מדין פרצה מגפה שכילתה 24 אלף איש. והאנשים שמתו דוקא משבט שמעון. שמעון שקינא על דבר זימה במעשה שכם לדינה, כעת באו בני שבט לזמרי בן סלוא בן שמעון, **"נְשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי"** (במד' כה יד) שהוא גלגול שכם ואמר לו: "אנשינו מתים, תעשה משהו". מה עשה? לקח את כזבי בת צור בת בלק מלך מואב. אמרה לו: "אני בת מלך, לי מתאים רק המלך - רק משה רבינו". אמר לה: "אני קודם לו, הוא משבט לוי, לוי שלישי, אני

בפרשת 'פנחס' אנו מוצאים דבר מדהים. אך זה מתחיל בספר בראשית. שכם בן חמור, חוטף את דינה, בת יעקב. בני יעקב **"שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִים כְּלֵי הַמָּס מְכַרְתִּיהֶם.."** (בר' מט ה-ו) שומעים ולא עוברים בשתיקה; **"כִּי נִבְלָה עֲשָׂה בְּיִשְׂרָאֵל"** (בר' לד ז). הם באים ואומרים לאנשי שכם, אתם רוצים את בנותינו? בשביל זה אתם צריכים למול את כל הזכרים. שכם, מרוב חשקו בבת יעקב, נושא 'דרשה' בעירו ומשכנע את כולם שכדאי לעשות ברית מילה, כדי שיוכלו להתחתן עם בנות יעקב. **"וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹתָם פְּאֻבִים"** (בר' לד כה) עוברים שמעון ולוי אהל אהל והורגים 24,000 'שכמים'. שמעון בא להוציא את דינה מהאהל, אבל היא לא מסכימה לצאת, אלא אם כן שמעון יתחתן איתה. שמעון מסכים, הם מולידים בן שנקרא 'שואל בן הכנענית'. שכם מתגלגל ובא כזמרי בן סלוא, נשיא שבט השמעוני. ודינה מתגלגלת בכזבי בת צור.

במדרש תנחומא פנחס מואב: 'שלשה שמות היו לזמרי ואלו הן: זמרי בן סלוא ושואל בן הכנענית ושלומיאל בן צורישידי. זמרי - על שנעשה על אותה המדינית כביצה מזורת. בן סלוא - שהסליא עון משפחתו. שואל - על שהשאל עצמו לעבירה. בן הכנענית - שעשה מעשה כנען. ומה שמו? שלומיאל בן צורישידי - שמו'.

שואל בן הכנענית שהוא בנם של שמעון ודינה - זהו זמרי בן סלוא שהוא גלגול שכם בן חמור. שכם הופך, בגלגול, להיות בן לדינה ושמעון. דינה מתגלגלת בכזבי בת צור בתו של בלק מלך מואב. לאחר שבלעם נקרא על ידי בלק והבין שלא יוכל לקלל לישראל, נתן עצה אחרונה לבלק; תחטיא אותם בכנות מואב, ש'א-לוקיהם של אלה שונא זימה' (סנהדרין קו א:). בלק עצמו נידב את בתו לילך למשה או לאלעזר הכהן כדי

שו"ת 'חברותא'

משקה סמיק וברכה אחרונה

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

מערכת 'חברותא' מיוחדת לגנזי המלך

שבת דף עז ע"א

שאלה: מהו השעור להתחייב בברכה אחרונה בשתיית משקה סמיק?

תשובה: הנה להלכה השעור שמתחייבים בו ב'ברכת המזון' באכילת פת הוא בכזית וכדברי רבי מאיר בברכות (מט): שדרש 'ושבעת' זו אכילה של מלוא כזית. זו שתיה ואכילה בכל מקום הוא בכזית. ודלא כדעת רבי יהודה שדרש 'ושבעת' זו אכילה שיש בה שביעה ואין שביעה אלא בכביצה.

שעור כזית בשאר משקים

בדף ע"ז ע"א תנא: יבש ככזית, דברי רבי נתן, פירוש שבמשנה נתבאר ששעור המשקין להתחייב עליהן בהוצאה הוא ברביעית, אבל יין מכיון שדרכס היה שלא לשנות יין חי אלא מוזגין אותו במים, שעורו בכדי מוזגת הכוס שהוא רובע רביעית או שלישי רביעית, אבל יין יבש הואיל ואינו

ספיקו של ר"י

אבל לענין שתיה כתב הרא"ש (סכ"ד) שנסתפק הר"י כמה הוא השעור להתחייב בברכה אחרונה בשתיית יין. ומבואר ברא"ש: שיש שלשה צדדים בזה; א' האם נאמר ששתיה הוקשה לאכילה ומה אכילה מתחייב בכזית אף שתיה מתחייב בכזית, ב' שמכיון שרבי מאיר דרש לשון הכתוב 'ושבעת' זו שתיה לכן אינו מתחייב בשתיה כי אם בשתיית שביעה שהוא בכביצה וכדברי רבי יהודה לענין אכילה, ג' אף אם נאמר כצד ב' שבשתיה צריך שעור שביעה, עדין יש מקום לחלק בין שביעה של שתיה לשביעה של אכילה. ואף שבאכילה השביעה היא בכזית, בשתיה השביעה יש לה שעור אחר.

ומסקנת הרא"ש שלכך טוב להזהר שישתה פחות מכזית או רביעית להסתלק מן הספק. וכן כתבו התוספות בסוכה (כ"ו: ד"ה ולא) וביומא (ע"ט. ד"ה ולא) וכן כתב הטור. ובשלחן ערוך (אורח חיים סימן ק"צ סעיף ג') כתב המחבר, שעור שתיית יין

מעשי גדולים למות מכבוד

רבי ישראל סלנטר היה אומר: "אין אדם מת מרעב אלא מ...כבוד"

בקובנה הלך לעולמו אחד מנכבדי ועשירי העיר שירד מנכסיו ונתרושש עד כדי ככר לחם. בני העיר שליווהו היו מתיפחים ומקוננים את האיש שמת מרעב! העיר על כך רבי ישראל סלנטר: "אין אדם מת מרעב, אלא מן הכבוד", שאילו היה מתגבר והיה מבין שהגיע

ל'הכרה לא יגונה' - היה פושט ידיו ולא היה מת ברעב. באחד הימים התקיימה אסיפה סוערת בענין נחוץ מאד בבית אחד מגודולי הדור. אמר בה רב אחד את דעתו ובתוך הדברים השמיע לאמר: "הלא תבינו שאין כאן שאלה של כבוד מדומה, כי מה יאבה אדם זקן לאחר שבעים שנה?

- 'כבוד'?"

מיד כשגמר פיסקה זו, קם רבי לייב חסמן כארי במלא קומתו: "ואני אומר, כי המתאוה לכבוד קודם שהגיע לשבעים שנה בגבול וחשבון, תאב הוא לאחר שבעים שנה ל'כבוד' בלא קצבה! בלא סוף! בלא חשבון!"

פירוש דברי הגמרא

ויש לפרש שבדואי אם נשואה שעור יין לח כמו שהוא, הרי שעור רביעית עומד על כביצה באוכלין (או יותר כמבואר בדברי הרא"ה ה"ד בר"ן חולין לד: באה"ד א"ר חנינא שהוא כביצה ומחצה) ואין הנידון בגמ' אלא ביין שנקרש שכשמתביש נצמק לשעור קטן. ודוקא יבש שעור כזית יש בו שעור רביעית, אבל במשקה לח אם נשואה לנפח, הרי שיש בשעור רביעית כביצה, או יותר.

ולהאמר אף בשאר משקין שעורים להתחייב בברכה אחרונה הוא לחומרא ברביעית ולא יותר, שאף שנסתפק אביי אם שעור יין היבש שוה לשעור דם, דהיינו שחלוקים שעורי המשקין, אמנם כל זה הוא כשבאים לשער משקין שנתבישו כמה הוא שעור רביעית שבהם, אבל משקים לחים שמשערים כמה הוא נפח רביעית, כזה כל המשקים שוים שהם כביצה או יותר וכנ"ל. ■

אומר ה'מנחת יצחק': כתוב; 'וסקה תהיה לצל יומם מחרב ולמסה ולמסתור מזגם וממטר' (ישעיה ד' ו'). במדרש (ב"ר מ"ח, י') מובא פסוק זה, המדבר על ימות המשיח. דורש אחד האדמו"רים שהסוכה מסמלת את עשיית המצוות, שהרי הסוכה היא 'צילא דמהימנותא', לשבת במחיצתו של ד' (ישיבה במחיצת ד' אפשרית ע"י קיום המצוות). יש לנו רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה. ואמרה התורה שאין להוסיף ואין לגרוע מהן.

כתוב: 'והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צנארה' (בראשית כ"ז, ה'), מה הכונה ב'תריד'? שאדם מחליט שיש תרי"ד מצוות במקום תרי"ג - זה נקרא

אומר הנביא: ש'וסקה תהיה לצל..

זמרי ורמח המקור לשם זמרי ומדוע נלקח נגדו הרמח

רמז

ולמסתור מזגם וממטר. כאשר 'זרם' = 247 מצוות עשה. (אם פוחתים מצוה אחת מהרמ"ח=248) "וממטר" = 249 מצוות עשה. (אם מוסיפים מצוה אחת על הרמ"ח=248).

זמרי רצה לבטל מצוה אחת מהתורה: 'ולא תתחנן בם' (דברים ז', ג'). כלומר רמ"ז מצוות, לכן קראו לו זמרי! ומה עשה פנחס? ויקח את הרמח בידו, שבא להשיב את ענין רמ"ח המצוות על כנו! 'לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום' 'שלים' - (ב-ו קטיעא), את השלמות. ■

עלי הגיון

"הנני נתן לו את בריתי שלום"

מדה טובה מרובה ממדת פורענות. על פי הגראמ"מ שך זצ"ל

(ב). 'והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם' (במד' כה יג).

כחוט השערה נענשו, על אחת כמה וכמה שאם עושים איזה דבר טוב, שהוא דבר הראוי ומדה טובה, אע"פ שאין זה מצוה, מ"מ יקבל שכר נצחי.

מה כבר עשה פנחס? הרי הוא לא עשה שום מצוה, זוהי רק הנהגה, שנאמר עליה; שהוא משוכח ומזורז ואין בזה שום חיוב או לאו, אלא רשות. זוהי רק מידה טובה להתנהג בה כיון שהקב"ה שונא זימה ובשביל מעשה שעל פי תורה הוא משוכח ומזורז כבר מגיע כזה שכר, לו ולדורות עד סוף כל הדורות!

אלא ש'מדה טובה מרובה ממדת פורענות' ואם על אמירת 'במה אדע' מגיע כזה עונש של: 'ירדע תדע', א"כ על הנהגה ראויה מגיע שכר כפל כפליים. ויותר מזה; כל מה שנענשו האבות ומשה ואהרן לא היה זה אלא ענין של עונש גרידא, אבל השכר של פנחס היה דבר נצחי, לו ולדורות אחריו. ■

דבר זה מבואר בפרשה של פנחס. מובא בחז"ל (זבחים דף ק"א:): 'לא נתכהו פינחס עד שהרגו לזמרי'. פנחס מתחילתו לא היה כהן ואחרי שהרג את זמרי זכה לכהונה.

אומר הרמב"ם איסורי ביאה (פרק יב הלכה ד): שהדין של 'קנאין פוגעין בו' (סנהדרין פב.), אין בזה שום חיוב, או מצוה, אלא רק ענין שהעושים כן הרי אלו משוכחין ודורזין. ואפ"ה רואים עד כמה זכה פנחס ע"י מעשה זה, דמכיון שהקב"ה שונא זימה וזהו חטא שהחטיא בו בלעם את ישראל, על כן בשביל מעשה הטוב הזה, מגיע לו שכר של: 'הנני נתן לו את בריתי שלום' (במד' כה

חז"ל אומרים (יבמות דף קכא:): 'וסביביו נשערה מאד' (תהלים נ, ג), מלמד שהקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה. אנו מוצאים הרבה בתורה, איך שהקב"ה מדקדק עם צדיקים על מלה אחת. הנה אברהם אבינו התבטא במילת: 'במה אדע כי איך שנה' (בראשית טו ח) והוא נענש שהקב"ה אמר לו: 'ירדע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם' (בר' טו ג).

יעקב חרה אפו ברחל שאמרה לו: 'הכה לי בנים' (בר' ל א) ואמר לה איזה מלה שלא היתה כ"כ הגונה וכפי שהקב"ה רוצה, אז הקב"ה אמר לו 'כך עונים את המעיקות? חייך שבניך עתידים לעמוד לפני בנה' (בר' עא, ז).

וכך בחטא מי מריבה רואים כמה נתיגעו הראשונים לבאר במה חטאו משה ואהרן כשהכו את הסלע. ומ"מ למרות שכ"כ קשה להבין את סבת החטא, מ"מ התורה מעמידה את זה בצורה חמורה ביותר: 'וצען לא האמנתם בי להקדושני' (במד' כ יב) בכזו חומרה וכזה עונש.

מעתה ניתן להבין, שמאחר 'ולעולם מדה טובה מרובה ממדת פורענות' (סוטה דף יא. א) כ"כ כמו שעל נדנוד של

אבריאל
יש טעם!

טעם נפלא!

100% סויה אורגנית!

פולוי סויה לא מהונדסים!
(אכן הטעם הנפלא)

רק 1.4% שומן!

יש יתרונות
אמסקה סויה
של טעמן:

הכשר מהודר!

